

Fakta se mění. Studenti musí umět hlavně myslet, říká ředitel smíchovské průmyslovky

Rozhovor pro Hospodářské noviny, čtvrtek 8. prosince 2016

[Markéta Hronová](#) - redaktorka

- Výuka ve školách se musí změnit. Studenti budou potřebovat hlavně kreativitu a měli by být připraveni na změnu, říká ředitel smíchovské průmyslovky Radko Sáblík.
- Učitelům by to mělo vysvětlit ministerstvo školství a pomoci jim s dalším vzděláváním.
- Klíčoví jsou také ředitelé škol, kteří musí motivovat své pedagogy ke změně výuky i přesto, že je za to budou někteří kritizovat.

Ředitel Smíchovské střední průmyslové školy Radko Sáblík.
autor: archiv HN

Když chtěl ředitel Smíchovské střední průmyslové školy Radko Sáblík po kantorech, aby více používali digitální technologie při vyučování, začaly na něj chodit stížnosti. Ze svých požadavků na modernizaci výuky ale neustoupil. Někteří učitelé odešli do jiných škol a jemu zůstali ti, kdo si uvědomují, že beze změn ve vzdělávání absolventi nebudou schopni uspět na trhu práce, který z velké části ovládnou roboti.

"Bez odhodlaných ředitelů s vizí se české školy nezmění," říká Sáblík. Podle jeho informací je aktivních škol zhruba 10 procent a smíchovská průmyslovka mezi ně patří.

HN: Jak by se podle vás měly školy změnit?

Základní problém je, že školy nevědí, na co studenty připravují. Všichni víme, že vzniknou nové pracovní pozice, ale nikdo nedokáže říct, co budou studenti potřebovat. Takže jediná možnost je připravit je na neustálou změnu, aby byli schopní se adaptovat.

HN: Co konkrétně by tedy absolventi měli umět?

Měli by mít kybernetický pohled na svět, schopnost přemýšlet inforaticky. To bude základ. Ne jako dnes, kdy máme vzdělávací plány postavené na faktech a znalostech věcí, které, než studenti dokončí školu, budou jinak.

HN: Změnu vzdělávacích plánů ministerstvo školství už ohlásilo, co by v nich podle vás mělo být?

Hlavně se musí změnit rychle. Nesmí se pět let řešit koncepce, protože než se dořeší, tak už bude zastaralá. Nejde jen o vzdělávací plány, ale také o styl výuky. Dnes stále převažuje frontální výuka, zkoušení ve stylu zopakuj, co sis zapamatoval. Nemůžeme jít ode zdi ke zdi, něco by mělo zůstat, ale musíme posílit projektovou výuku, nácvik takzvaných měkkých kompetencí.

HN: Termín měkké kompetence se často používá, ale co si pod ním má člověk představit?

Například tento týden jsme se studenty druhých ročníků v Jeseníkách na konferenci, kde se budou snažit odpovědět na otázku, jaká by měla být Evropa. Budou vymýšlet řešení, zvažovat váhu jednotlivých nápadů, orientovat se v souvislostech. Musí být kreativní, využívat logické myšlení a komunikovat mezi sebou.

HN: Měl by se změnit důraz na určité předměty? Často se hovoří o technickém či přírodovědném vzdělání.

Ano, musí se posilovat technické myšlení. I lidé, kteří budou studovat humanitní obory, by základy technického myšlení mít měli.

HN: A co obsah výuky v jednotlivých předmětech?

Třeba matematika je důležitý předmět potřebný pro každého člověka, ovšem ne v tom smyslu, že bude umět počítat integrály nebo diferenciální rovnice, ale že se naučí používat základní logické myšlení. Bude umět vytvořit analýzu a v ní hledat řešení. Nebo český jazyk. Spousta studentů si myslí, že ho nepotřebují, ale právě v češtině by se měla trénovat komunikace, formulování správného názoru, písemné vyjádření myšlenek. A to se dnes neděje.

HN: Předpokládám, že by se také měl klást větší důraz na výuku informatiky už na základní škole.

Jednoznačně. Výpočetní technika přináší úžasné možnosti animací, které si mohou žáci vytvořit sami, čímž přijdou na princip probírané věci. Měl by to proto být doprovod ke klasické výuce. Jenže informatiku učí na základních školách mnohdy tělocvikáři a žáky učí pracovat s excelem a wordem. Informatika budoucnosti je o něčem jiném.

HN: Co Vzdělávání 4.0 znamená pro učitele?

Spíše než vykladačem pravd by měli být mentorem, řídit proces vzdělávání, radit. Učitelé by měli být schopni vést diskusi i v případě, že sami něco nebudou vědět. Dnes už nemohou vědět všechno, ale musí si s tím umět v hodině poradit.

HN: Máte takového učitele, který by mohl jít příkladem?

Nedovolím si tvrdit, že bychom už podle vize Vzdělávání 4.0 vyučovali. Ale v odborných předmětech máme několik učitelů, kteří už se studenty komunikují jinak, úkoly s nimi zpracovávají jiným způsobem, více s nimi o problémech diskutují. Zadávají jim práci, kde musí sami něco nacvičit, nejen zopakovat na základě výkladu. Zabývají se projekty, kdy studenti přicházejí s nápady a oni se snaží pomoci jim je zrealizovat.

HN: Jaké projekty u vás na škole probíhají?

Ve třetím ročníku žáci vytvářejí studentské práce a ve čtvrtém maturitní projekty. Ty děláme s přestávkou od roku 1991, i když do zákona se tato možnost dostala mnohem později. S projekty studentům pomáhají konzultanti a garanti, což jsou učitelé a lidé z vysokých škol či firem. Snažíme se, aby projekty nešly do šuplíku, ale měly využití do budoucna. Aktuálně se účastníme třeba projektu zabývajícího se kybernetickou bezpečností. Už druhým rokem také modelujeme koncentrační tábor ve spolupráci s Muzeem Osvětim. Zatím děláme virtuální model, měli bychom vytvářet i fyzický model.

HN: Změnit přístup učitelů směrem k projektům však bude náročné.

Když je někdo zvyklý 30 let učit nějakým způsobem, nezmění to ze dne na den tak, že si řekne: Od zítřka budu pokrokový. Učitelé jsou nejkonzervativnější sociální skupina, kterou znám. Budou potřebovat pomoc, skutečně kvalitní další vzdělávání a také osvětu od ministerstva školství, protože mnohdy ani netuší, že něco jako Průmysl 4.0 nastupuje a i výuka na něj bude muset reagovat.

HN: Myslíte, že je spolupráce mezi středními školami, vysokými školami a firmami dobrá?

Nastala významná změna. Ještě před pár lety k nám firmy chodily, jen když nám chtěly levněji prodat nějaký svůj výrobek nebo nabídnout studentům práci. Nyní je spolupráce dlouhodobější, firmy pořádají se studenty workshopy, zvou je na své akce. To se zlepšilo, stejně jako spolupráce s vysokými školami. Je vidět, že technicky vzdělaní lidé nejsou.

HN: Co byste od ministerstva jako ředitel školy potřeboval, abyste mohl zavést Vzdělávání 4.0?

Určitě obecnější vzdělávací plány a možnost vyšších osobních příplatků pro odborníky z praxe, kteří ve škole dělají dobrou práci. Pak bych měl šanci je tam alespoň na částečný úvazek udržet. To v současnosti nejde, když technik nebo ajťák ve firmě dostane dvakrát větší plat. Já ho prostě nezaplátím.